

SZÁSZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XXIV. évfolyam 12. (286.) szám, 2022. december

Égészséget, békességet, szeretetet! Aldott karácsonyi ünnepeket!

A fentieket kívánja önöknek

Márk Endre, Szászrégen polgármestere, a magyar történelmi egyházak, az RMDSZ szászrégeni szervezete és tanácsosi frakciója,

*az RMDSZ szászrégeni Nőszervezete, a Kolping Családi Egyesület,
a Kemény János Művelődési Társaság, a Máncz János Alapítvány,*

*a ForMove Egyesület, a Humana Regun Egyesület, a Csillag Egyesület, a Szászrégeni Közösségért Egyesület,
az Ősök Emlékei Kulturális Egyesület, a Szászrégeni Ifjúsági Szervezet,
a Szászrégen és Vidéke szerkesztősége*

A szeretet karácsonya

A szentkarácsony legyen a lélekmeleg szeretet ünnepe. Mondjuk el közösen a hitvallásunkat.

Itt a kezem, itt van a mosolyom, mind a kettőt szívből adom.

Add a kezed, add mosolyod, mindkettőt add szívedből, lelkedből.

Csak így leszünk jó barátok, igaz emberek.

Karácsony ünnepén gondolatban fogjuk meg egymás kezét, alkossunk egy olyan hosszú emberláncot, hogy érje át az egész földet, és béke, szeretet, öröm ragyogja be a világot. Ez lesz a legszebb ajándék. Adja Isten, hogy így legyen!

KAJCSA JENŐ

December – karácsony hava – bak hava

álom hava – télelő hava – nyugalom hava

istenfiak hava – fagyasztó

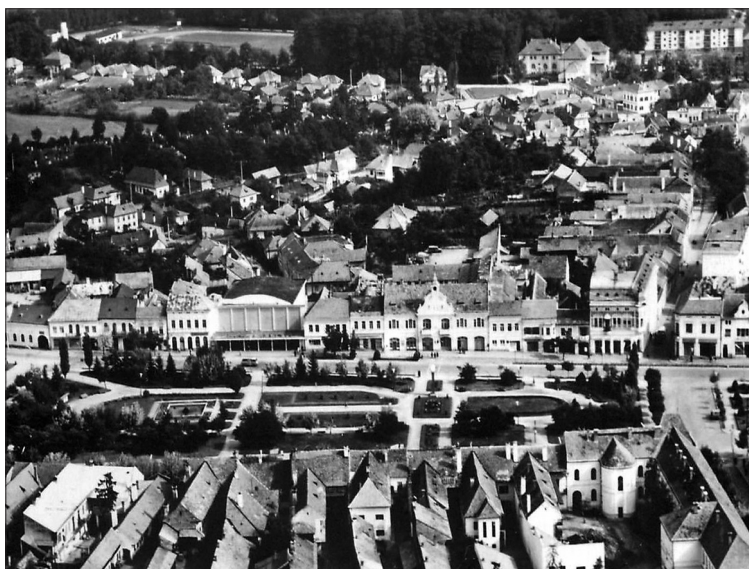
Decemberi

gondolatok:

„A pokol ott van, ahol megszűnik a szeretet.” (George Bernanos)

„Csak az kaphat szeretetet, aki maga is szeret.” (Thomas Merton)

„A szeretet és a nemes szív egy és ugyanaz.” (Dante)

Szászrégen főtere 1960-ban

December – jeles születésnapok

- 1-jén (1800) született **Vörösmarty Mihály** költő, író, ügyvéd, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy Társaság rendes tagja, a magyar romantika egyik legnagyobb alakja;
- 6-án (1866) született **Pokoly József** történész, professor;
- 7-én (1927) született **Fodor Sándor** erdélyi író;
- 8-án (1872) született **Janovics Jenő** színész, filmrendező, forgatókönyvíró, a magyar filmgyártás egyik úttörője, Kertész Mihály és Korda Sándor felfedezője, Poór Lili színésznő férje;
- 8-án (1804) született **Damjanich János**, az 1848-49-es forradalom és szabadságharc legendás honvéd tábornoka;
- 14-én (1607) született **Kemény János** erdélyi fejedelem;
- 14-én (1891) született **Szentimrei Jenő** erdélyi magyar költő, író, drámaíró, kritikus, színháztörténész, színházigazgató, a helikoni közösségben fejlődött és vált ismertté;
- 15-én (1802) született **Bolyai János** matematikus és hadmérnök, Bolyai Farkas fia és tanítványa. A magyar tudomány egyik legnagyobb alakja, az egyik leghíresebb magyar matematikus, a „geometria Kopernikusza”, „az erdélyi tudományosság legkiemelkedőbb képviselője”;
- 16-án (1882) született **Kodály Zoltán** háromszoros Kossuth-díjas zeneszerző, zenetudós, zeneoktató, népzenekutató, az MTA tagja;
- 16-án (1883) született **Kós Károly** építész, író, grafikus, könyvtervező, szerkesztő, könyvkiadó, tanár, politikus;
- 23-án (1866) született **Tömörkény István** író, újságíró, néprajzkutató, régész, múzeum- és könyvtárigazgató;
- 24-én (1798) született **Adam Mickiewicz**, a 19. század egyik legnagyobb romantikus lengyel költője;
- december 24.: **szenteste**;
- december 25.: **karácsony napja**;
- 28-a **aprószentek napja**;
- **Szent Tamás** (Thomas Becket) ünnepe;
- december 31.: **Szilveszter napja**.

SZERK.

December – tallózás

Egy kis ország nagy történelmi eseményei

- 1-je Románia nemzeti ünnepe.
- 2-a a rabszolgaság felszámolásának világnapja.
- 3-a (1918) – döntöttek a Felvidékről.
- 5-e (1262) – a pozsonyi béke.
- 6-a Mikulás napja – Szent Miklós püspök emlékére.
- 6-a (1060) – I. Béla királlyá avatása.
- 10-e az emberi jogok napja; Nobel-díjak átadása – ezen a napon hunyt el Alfred Nobel.
- 10-e (1437) – az erdélyi parasztfelkelés veresége.

- Románia – az 1989-es forradalom kezdete.
- 19-e – a frankhamisítási botrány napja.
- 24-e (1856) – gázvilágítás a pesti utcákon.
- 25-e (1000) – I. István királyá koronázása.
- 28-a (1830) – kolerajárvány Magyarországon.
- 30-a (1916) – az utolsó magyar király megkoronázása.

A gázgyár Budapesten (1916)

Döntés a Felvidékről

1918. december 3-án az antant hatalmak Párizsban elrendelték a belgrádi fegyverszüneti egyezményben a Magyarországnak meghagyott, szlovákok lakta felvidéki területek magyarok általi kiürítését. Az erről szóló jegyzéket Károlyi Mihály miniszterelnöknek Vyx alezredes nyújtotta át, aki az antant katonai missziójának irányítójaként november végén érkezett Budapestre. Vyx alezredes később is, 1919-ben több, területeket követelő jegyzéket továbbított a magyar kormánynak. A Károlyi-kormány 1918 decemberében kénytelen volt engedelmeskedni az antantnak, de kijelentette: „E kényszerűséggel szemben az ország semmiféle jogáról le nem mond, és az ország sorsának döntőbírájával az erőhatalommal szemben csak a jogot és az igazságot ismeri el.”

Az erdélyi parasztfelkelés veresége

1437. december 10. és 14. között Kolozsvár és Kolozsmonostor mellett döntő ütközetet vívott az 1437. évi erdélyi parasztfelkelés serege és a nemesi hadak. A felkelt parasztok az év során kétszer is legyőzték a nemeseket, és két kolozsmonostori egyezményben vívtak ki jogokat maguknak. A nemesség új támadást indított az időközben Kolozsvárt is elfoglaló felkelők ellen. A mindent eldöntő csatára Kolozsvár előtt került sor. A véres csatában a létszámukban megnövekedett nemesi hadak végül is győztek, a csatában elesett a parasztfelkelés vezére, Budai Nagy Antal is. A felkelő sereg maradéka Kolozsvárra vonult vissza, de 1438. január végén a nemesek ezt is elfoglalták. A megtorlást követően helyreállt a nemesség uralma Erdélyben.

Gázvilágítás a pesti utcákon

1856. december 24-én megindult Pesten a gázvilágítás. A város vezetése 1855-ben 25 éves szerződést kötött egy bécsi és trieszti tőkésekkel álló társasággal az utcák, a középületek és a magánlakások világítására. 1856 karácsonyára már 838 gázlámpa gyulladt ki a belváros utcáin és középületeiben, azután pedig főleg bel- és lipótvárosi polgárok lakásaiban, üzleteiben, irodáiban. 1866-ra elkészült a budai gázgyár, majd Óbuda is megtette az első lépéseket a gázvilágítás bevezetésére. Mire a három város – Pest, Buda és Óbuda – 1873. október 25-én Budapest néven egyesült, a gázvilágítás mindenütt általánossá vált.

Kolerajárvány Magyarországon

1830. december 28-án a Helytartótanács a kolerajárvány elleni védekezésül Galícia felől lezáratta az északkeleti országhatárt. A járvány ugyanis 1830-ban elérte Oroszország európai részét, majd Lengyelországot és Galíciát. A határzár hatékony védekezés volt, azonban rövid időre feloldották, így a járvány Magyarországot is elérte. A további terjedése megakadályozása érdekében 1831-ben Észak-Magyarországon kordonokat állítottak fel, leállt a közlekedés és a szállítás. Nagy volt az élelmetlenség, koleralázadás tört ki, amelyet a katonaság vert le. 1831 végére megszűnt a járvány, amelyben összesen több mint 500 ezer ember betegedett meg, és közülük mintegy 237 ezer meg is halt.

Forrásanyag: Wikipédia, Mitták Ferenc – Magyar történelmi események napról napra

Orbán Balázs, a „legnagyobb székely” (5.)

Végrendelete és halála

Orbán Balázs aszkétikus életet élt. Az egyoldalú, igénytelen táplálkozás megbetegítette. 1890. április 19-én hunyt el. Hamvai Szejkén, egykori birtokán nyugszanak. Emlékezetét nemcsak tudományos munkássága, hanem adakozó szelleme is táplálta. Ismeretes, hogy jövedelmét a köz javára fordította.

1876-ban a székelykeresztúri gimnáziumnak 500 forintos alapítványt tett, miszerint „Mindenik osztályban évenként száz+száz forintnak kamatja a legjelesebb tanulónak nemzet és vallás különbség nélkül, ösztöndíjként kiszolgáltassék.”¹

1890. április 16-án írta meg végrendeletét: „Földi javaim egy részét, a mely leginkább szerzeményem, a hazai közművelődés- és faj-megmentés oltárára szentelem. Családdal nem lévén megáldva, a magyar népet tekintem családomnak s azt is kívánom fő örökösömmé tenni, míg más részről a testvéri szeretet adóját sem kívánom megtagadni azon testvéremtől, ki arra rá van szorulva s ki gyermekei által családunk tovább folytatására hivatva van”.²

Bátyjának, Bódognak hagyta Szejkefürdőt és a Szombatfalva községben levő belső telket a rajta levő épületekkel. Rendelkezett, hogy törzsvagyonából „évi 200-200 forint fizetessék 20-20 esztendőn át, míg ti. mindkét összeg kamat nélkül 4000-4000 frt-ra nő: 1. az EMKE-nek székely kitelepítési célra, 2. a székelykeresztúri unitárius gimnáziumnak.”³

Orbán Balázs tudatában volt a székely családok megélhetési nehézségeinek, aminek következtében a századforduló idején megnövekedett a kivándorlók száma. A kivándorlást adományokkal igyekezett csökkenteni.

Ugyancsak Sándor József közli Orbán Balázs végrendeletének erre vonatkozó részét: „De ezen felül még többet is akarok székely véreimért tenni – s tövisi birtokomat (minden hozzátartozásággal) hagyományozom az EMKE-nek, és pedig mint a

4000 frt. is (S .J.) az egyesület kitelepítési osztályának úgy, hogy azt bölcs belátása és tetszése szerint fordithassa a székely kivándorlás meggátlására, feljogosítván, hogy ha célszerűnek itéli e jószágot telepítési célra hasznosithassa, avagy el is adhassa s a befolyó összeget akár tőkésítés, akár felhasználás által e célra fordithassa.”⁴

Orbán Balázs-plakett Maksán

Orbán Balázs emlékezete

Orbán Balázs életével és munkásságával a kortársak tiszteletét, elismerését is kivívta. Halála után Boros György gyűjtötte össze barátai és kortársai nyilatkozatait, visszaemlékezéseit.

Jakab Elek a neves szabadságharcos és történész, az elhunyt tudós és politikus személyiségét méltatta: „Arisztokratának született, annak neveltetett, sok nyelvet tudott, sok irodalmat ismert, utazott Európa legműveltebb országaiban és Keleten. Magatartásában előkelőség volt, érzületében szívjóság és nemesség. Elhagyta bárói címét, szívből, nem színből, elvből, nem divatból, vonzódván a néphez, mert ennek nyelvében, viseletében, dalaiban és romlatlan erkölcsében látta épen fennmaradva a magyarság eredeti sajátosságait s az ősi nemzeti jellemet. (...) Közönséges fekete, néha szürke hazai posztóból készítette ruháit: zsinóros nadrágot és mellényt, atillát és alföldi szabású szűrt, télen darócposztóból, s hosszú szárú magyar csizmát sarkantyúval, olykor anélkül, fővege kihegyezett fekete kucsma volt, melyet ünnepélyekkor sas vagy karuly – amint a krónikák mondják, »Attila madara« – tollával díszített”.⁵

Orbán Balázs életét a közjóra szánta. Közéleti és tudományos munkássága a székelység megmaradását és felemelkedését segítette. Nevét azonban kétségtelenül A Székelyföld leírása című hatékony munkája tette halhatatlanná. Születésének 100. évfordulóján a közfigyelem újból feléje fordult.

Kelemen Lajos 1929-ben írta a következő sorokat: „Midőn egy emberöltővel ezelőtt egy szépirodalmi lap az akkori magyar közélet vezetőihez azt a kérdést intézte, hogyha minden szellemi alkotástól meg kellene válniok,

Csiksomlyó

s csak hét művet volna szabad megőrizniök, melyik hét könyvet tartanak meg, Jókai Mór, a halhatatlan regényíró hét kiválasztott könyve közé oda sorolta Orbán Balázs Székelyföld leírását is”.⁶

Tánczos Vilmos néprajzkutató szerint Orbán Balázs műve enciklopédikus munka, a magyar népismereti romantika utolsó nagy teljesítménye, adatgazdagsága révén jelentős forrása a néprajztudománynak és a

művelődéstörténetnek. Ezt a munkát felhasználja ugyanakkor a történettudomány, a földrajztudomány, a természetrajz-tudomány és a gazdaságtörténelemmel foglalkozó tudósok is.⁷

Ha Székelyföldre utazunk, előbb mi is Orbán Balázs művéből szerzünk alapvető ismereteket, hiszen történeti, földrajzi, népismereti adatai ma is gazdagítják honismeretünket, történettudatunkat.

KUN LÁSZLÓ ny. tanár

¹ Boros: i.m. 19.

² i.m. 23.

³ i.m. 23. – a végrendelet szövegét közli Sándor József

⁴ i.m. 24.

⁵ i.m. 16.

⁶ Kelemen Lajos: A történetíró Orbán Balázs, in: Ki volt Orbán Balázs?, Emlékezés a legnagyobb székelyre. Székelykeresztúr, 1929. 28.

⁷ Tánczos Vilmos: Orbán Balázs, Adatbank, közzététel: 2010. 11. 03.

Tallózás régi lapokban (26.)

Adalékok városunk történetéhez

Évi közgyűlést tartott a Magyar Párt szászrégenvidéki tagozata (Szászrégen, 1933. augusztus 21.)

Ferenczy Zsigmond képviselő és nagyszámú hallgatóság előtt nyitotta meg Kornhoffer Vilmos dr. elnök az Országos Magyar Párt szászrégenvidéki tagozatának évi közgyűlését. A Magyar Párt munkájára való rövid visszapillantás után hangoztatta azokat a magyar sérelmeket, melyeknek orvoslását, dacára annak, hogy úgy a trianoni békeszerződés, mint a gyulafehérvári határozatok pontjaival ellenkeznek, eddig egyik, de még a nemzeti-parasztpárt kormánya sem tartották kötelességüknek. Hangoztatja Kornhoffer elnök a magyar nyelv szabad használatán esett súlyos sérelmet és azt az erőszakos városkormányzati rendszert, mellyel a kormány intermárbizottságok kinevezésével nyúl bele a városok önkormányzati jogaiba. A magyar iskolák államsegélyt nem kapnak és a Székelyföldön olyanok tanítanak, kik magyarul nem tudnak. Ismerteti az 1930. évi szatmári és a legutóbb lefolyt impozáns marosvásárhelyi nagygyűlések jelentőségét és hangsúlyozza, hogy a Magyar Párt parlamenti csoportja emberfeletti munkát végez a magyarság nyelvi, kulturális és gazdasági jogai érvényesítése végett és ha meddőnek bizonyulnak követelése, a Népszövetséghez viszi jogos panaszait. A parlamenti csoport közbenjárása folytán kéri a törvény módosítását olyanképpen, hogy a magyar gyerekek származásának a megállapítására kizárólag a szülő, vagy a magyar ig. tanító legyen illetékes.

Hegy András ref. lelkész beszél a magyar társadalom aktuális problémáiról, a magyarság összefogásáról és egységéről, mely témakörhöz Lajos László marosvécsi ref. lelkész és Medve András dr. szóltak hozzá. Kornhoffer elnök bejelenti, hogy a következő tárgypontot az előadó, Kovács László dr. az előrehaladott időre való tekintettel nem tarthatja meg, de felkéri, hogy értékes munkáját, mely beszámoló a marosvásárhelyi nagygyűlésről, litografáltassa és juttassa el a vidéki tagozatokhoz. Elnök még bejelenti a tisztikar lemondását és helyét átadja Szász Márton ref. lelkésznek, ki korelnöki minőségben a tisztikar választását vezeti le.

A megejtett választások eredménye a következő: Elnök lett ismét ifj. Kornhoffer Vilmos dr. ügyvéd, Szászrégen; alelnökök: Teleki Domokos gróf, Gernyeszeg, Szabó Béla dr., Szászrégen; Kiss Lajos, Magyaró; Dósa István, Maroshévíz; továbbá megválasz-

→
tatott egy tekei alelnök is, kit a megszervezendő tekei csoport fog kijelölni. Titkár: Kovács László dr., Szászrégen. Pénztárnok: Farkas László, Szászrégen. Ellenőrök: Illyés Sándor és Bálinth Endre, Szászrégen. Jegyzők: Baló Sámuel, Szászrégen; Máthé Ákos, Alsóbölkény. Elnöki tanács: Merza István rom. kath. plébános, Szászrégen; Körössy György, Marospéterlaka; Bod Sándor, Vajdaszentivány; Ferenczy István dr. ügyvéd, Szászrégen; Urmánczy János, Maroshévíz; Kemény János báró, Marosvécs; Teleki Mihály gróf, Gernyeszeg; Simonidesz László dr. ügyvéd, Szászrégen; Vertán Sándor dr., Szászrégen; Kocsis János, Magyaró; Hegyi András, Körtefája; Zólyomi Jenő, Abafája; Vajda György, Szászrégen; Kohl István, Szászrégen; Virágh Ferenc, Szászrégen.

A megnyitó beszéd után elnök javasolja, hogy a közgyűlés intézzen üdvözlő táviratot Bethlen György gróf, az Országos Magyar Párt elnökéhez, mely javaslatot a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tesz magáévá.

Általános érdeklődés közepette emelkedik szólásra Ferenczy Zsigmond dr., Maros megye országgyűlési képviselője kegyeletes szavakkal emlékezik meg Kádár Ferenc dr. marosvásárhelyi tanár, egy derék magyar harcos hirtelen haláláról. Röviden ismerteti a Magyar Párt

bukaresti csoportjának parlamenti tevékenységét. „Mindennütt ott voltunk, hol magyar testvéreink érdekeit kellett megvédeni. Különösebb eredményeket a vasutas törvény, a munkásbiztosító törvény, cégtábla törvény stb. módosítása körül könyvelhet el az utóbbi időben a parlamenti csoport. Hangsúlyozza, hogy a Magyar Párt nem csupán politikai párt, hanem nemzetszövetség, mely kikötőhelyévé kell váljék minden dolgozó magyarnak. Enélkül a magyarság nem egyéb nyelvközösségnél és széthulló ember-csoportnál. Figyelmeztet arra, hogy a magyarság nemzeti kincseinek megtartása és ápolása magyar kötelesség és becsületesség. A templom és iskola a magyar jövő fundamentuma. A világnézetek útvesztőjében nem szabad elvesznünk. A magántulajdon rendje kell mértékadó legyen a magyarság számára.” Kitér a Marosvásárhelyt megalapított Gazdasági Szövetkezet ismertetésére, mely a magyar termelő és fogyasztó között a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával érintkezést tart fenn és így gazdasági előnyeinek kivül lehetővé teszi a magyar ifjúság elhelyezését.

(folytatjuk)

Forrás: *Keleti Ujság*, 1933. augusztus 21.,
16. évfolyam, 190. szám

Szerkeszti: NAGY F. ATILLA

Palkó Attila öröksége száz év tükrében

Centenárium emlékünnepe a magyarói iskolában

Névadója, Palkó Attila történelemtanár, helytörténész, régész, néprajzi író születésének századik évfordulója alkalmából öltözött ünneplőbe november 19-ére, szombat délelőttre a magyarói általános iskola.

A falu híres szülőtte – Antal Levente Mihály Maros megyei főtanfelügyelő-helyettes idézve a „helyi Kallós Zoltán” – tiszteletére emlékszobát rendeztek be a tanintézményben, a jubileumi rendezvény első momentumaként pedig Doroftei Eugen ortodox pap és Takács Albert református lelkipásztor áldásával emléktáblát lepleztek le az iskola bejáratának közelében. „*Kezeink munkáját tedd maradandóvá*” – idézte a lelkész a Szentírás 90. zsolttárának utolsó szavait, majd Pál apostol szeretethimnuszának igeversével érzékeltette Palkó Attila örökségének fontos alkotóelemeit: „*Most azért megmarad a hit, remény, szeretet...*” (1. Korinthus, 13:13). Az emléktábla-avató után Vajda Szabolcs iskolaigazgató és Panga Ana igazgatóhelyettes szólt az esemény jelentőségéről, Kristóf József magyarói polgármester pedig elismerését fejezte ki a jeles nap kezdeményezőinek.

A magyar kormány – a Bethlen Gábor Alap –, a Magyarói Polgármesteri Hivatal és a Palkó család leszármazottjainak támogatásával szervezett ünnepség ezt követően a kultúrotthonban folytatódott, ahol a tanintézet pedagóguscsapata Palkó Attila életének fontosabb ál-

lomásait – a gyermekéveket, a konfirmációt, a felnőtté válást, a házasságkötést és az időskort – felvillantó fotókból, valamint kötetekben őrzött szellemi hagyatékából rendezett be értékes kiállítást.

A Felső-Maros mente kincsgyűjtője

A nem mindennapi életművet, Palkó Attila oktatói tevékenységét és tudományos munkásságát Kun László nyugalmazott történelemtanár, az iskola egykori igazgatója körvonalazta részletgazdag előadásában. (*Lásd a Palkó Attila tudományos munkássága című beszámolót – szerk.*)

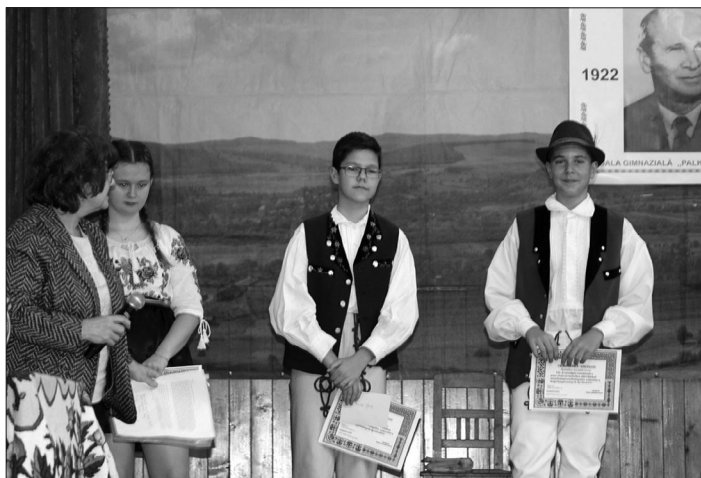
Emlékkönyv családi összefogással

Kun László előadása után a centenáriumba készült emlékkönyvet mutatta be dr. Nagy Bálint Zsolt, Palkó Attila unokája, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem egyetemi docense, aki a családi összefogással megvalósított kiadvány olvasószervezését, korrektúrázását vállalta fel. Az értékes kötet létrejöttében Palkó Attila lányai játszottak főszerepet: Nagy Emese Mária szerkesztette, a publikáláshoz szükséges anyagi hátteret Molnár Enikő biztosította.

→
– Az idei nyár elején akadályoktól sem mentesen, de kitartóan végigvittük ezt a munkát. Édesanyám és édesapám irányításával gyűjtöttük a régi iskolai emlékkönyvekben megjelent írásokat, fényképeket, interjúrészleteket, valamint a külön erre az alkalomra írt megemlékezéseket – idézte fel az előzményeket dr. Nagy

Bálint Szilárd, majd köszönetet mondott az emlékkönyv szerzőinek és mindenkinek, aki a könyv létrejöttéhez hozzájárult. Az öt részre tagoló kiadvány Palkó Attila életútja és művei, a Báthory líceumban töltött évek, a diákoknak szervezett országos híri régészeti táborok, illetve a rendszerváltás után újjászületett kolozsvári Református Kollégium ügyének felvállalása mellett olyan magyarói hagyományokat is bemutat, mint a katonai sorozás vagy a párválasztás archaikus kritériumrendszere. A kötet korlátozott példányszámban jelent meg, így könyvesboltokban nem lehet hozzájutni, de elektronikus formában igényelhető a családtól – mondta a Palkó unoka, majd néhány személyes emléket is felidézett a nagyapjáról: azt, ahogy mindig elérzékenyült, amikor a tévében magyar népdalt közvetítettek, vagy ahogy arról kérdezte az útjába kerülő gyermekeket, hogy tudnak-e szép népdalt.

Dijazottak

A könyvbemutató után az ünnepség a Palkó Attila-emlékdíjak átadásával folytatódott. A pénzjutalmat is jelentő elismerést a magyarói iskola nyolc évvel ezelőtti névadó rendezvénye óta ajánlják fel a leszármazottak a tanintézet legkiválóbb diákjainak. Nagy Emese Mária ezúttal három hetedikes diáknak, a magyar tagozatról Benkő Józsefnek és Ördög Albi Edének, a román tagozatról Ţugui Andreának nyújtotta át a díjat.

A továbbiakban a Palkó Attila Általános Iskola diákjaié volt a színpad. A gyermekek hagyományörző műsorában a fonó világa, a fúruyamuzsika, illetve olyan helyi népszokások váltották egymást, mint a Felső-Maros menti lakodalom, a magyarói berukkolás, újévi almaöntés, kukoricahántás. A többórás, sokszínű műsor a Csurgó néptáncsoport lábat, szívet megdobogtató előadásával zárult.

Fotó: Nagy Tibor
NAGY SZÉKELY ILDIKÓ – Népújság

Az ünnepségen

Palkó Attila tudományos munkássága

ELHANGZOTT A CENTENÁRIUMI ÜNNEPSÉGEN

Magyaró neves szülöttének, Palkó Attilának a centenáriumi ünnepségét tartjuk.

Ebből az alkalomból a család kiadott egy emlékkönyvet, amelyben a szerzők felidézik Palkó Attila pedagógusi tevékenységét és tudományos munkásságát. Egykori tanítványai és pályatársai a kolozsvári történelemtanár sokoldalú képzettségéről, karizmatikus személyiségéről vallanak. Mi, akik itt vagyunk, Magyaró lakói, idősek és ifjak, jelenlegi és egykori pedagógusok, a tudós Palkó Attilát ünnepeljük, aki feltárta szülőfaluja és vidéke történelmi múltját, néprajzi hagyományait és értékeit.

Palkó Attila már gyermekkorától részese volt a falu mindennapi életének és a hozzá kapcsolódó szokásoknak, hagyományoknak. Nem véletlen, hogy a kolozsvári Bolyai Tudományegyetem elsőéves hallgatójaként tanul-

mányozni kezdte szülőföldje múltját. 1946-ban részt vett az egyetem pályázatán, témája egy adott vidék állattartása volt, különös tekintettel a pásztorkodásra. Mivel Magyaró természeti adottságai kedveztek a nagy állattartásnak, a pásztorkodás megbecsült foglalkozás volt. Palkó Attila feltárta a magyarói pásztorkodás múltját, a hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket. A dolgozattal a fiatal egyetemista elnyerte a pályadíjat.

1949–1958 között tanársegéd, majd a Bolyai Tudományegyetem adjunktusa volt. Levéltári kutatásai révén lehetősége nyílt a falu és a Felső-Maros mente múltjának megismerésére és feltárására. Az ő érdeme, hogy a néprajzi és nyelvészeti sajátosságok kutatásához megnyerte az egyetem tanárainak és a kolozsvári Folklór Intézet kutatóinak a segítségét. Az 1954-ben megkezdett gyűjtőmunkában részt vettek: Gálffy Mózes

nyelvészprofesszor, Jagamas János zenekutató, Faragó József néprajztudós, Szentimrei Judit textilművész és oktató. A kutató- és feltáró munkába később bekapcsolódott az ugyancsak magyarói születésű Zsigmond József néprajzkutató és Portik Irén, a népi varrottasok és a szövés elismert szakértője.

Sokrétű érdeklődését, hatalmas munkabírását bizonyítja tudományos munkássága. Az évtizedek során következetesen és kitartóan gyűjtötte a levéltári anyagot a falumonográfia megírásához. Ugyanakkor részt vett a néprajzi gyűjtésben, összegyűjtötte szülőfaluja zenei örökségét, népdalait, hagyományait, szokásait, a népi mesterségek leírását.

Kutatóként is szerencsés helyzetben volt. Mint Magyaró szülőtte birtokában volt a szülőfaló hagyományainak, az előző nemzedékek által felhalmozott tudásnak. A szervezett és jól összehangolt terepmunka és kutatás meghozta a gyümölcsét.

Levéltári adatok birtokában és a népi adatközlők beszámolóit, tapasztalatait alapján Palkó Attila megírta a *Tutajozás a Maroson* című tanulmányát, amely előbb több időszaki kiadványban látott napvilágot, majd belekerült az 1998-ban kiadott *Magyaró hétköznapijai* című kötetbe. A szerző szakszerűen leírja a tutajok összeállításának módját. Megtudjuk, hogy a tutajozás jövedelmező foglalkozása volt a magyarói embernek, de ugyanakkor veszélyeket is rejtett.

Az 1669-es, Magyaróra vonatkozó levéltári adatból tudjuk, hogy a maroshévízi Bánffy-jobbágyok „*deszkával, épületre való fa szállítással Magyaróig annyival tartoznak, amennyit megkövetelnek*”. A tutajozás hőskora a 19. század második felétől a 20. század elejéig tartott, de még a két világháború között is jelentős forgalmat bonyolítottak le a tutajok.

Palkó Attila falumonográfiájának részeként jelent meg 1984-ben a *Magyaró énekes népzeneje* című kötet, amelyben Jagamas János zenekutató saját gyűjtése mellett közzétette Palkó Attila és Zsigmond József kiegészítő anyagát. A közzétett, mintegy 238 dallam és szöveg alapján Jagamas János rendszerezte a faló dalkincsét, kezdve a gyermekdalokkal, a népdalokon, siratókon keresztül a műzene népi változatáig. A zenei anyagot zeneelméleti kísérszöveggel látta el.

A monográfia első köteteként megjelenő daloskönyv egyből ismertté tette Magyarót, és a faló hagyományaira irányította a figyelmet. Ennek következménye, hogy a 80-as évek, minden tiltás ellenére, Magyarón és a szomszédos falvakban a népi kultúra feléledését jelentették. A művelődési otthonok és iskolák a helyi népdalkincsre és táncokra alapozták előadásait.

Palkó Attila gyűjtőmunkája kiterjedt a népi hímzésekre, varrottasokra is. A tudós szerző gyűjtése átfogta az egész Felső-Maros mente és a Mezőség északi peremének népművészetét, aminek eredménye közel 500 varrottasminta. A gyűjtőmunkába bekapcsolódott Portik Irén népművészeti szakíró és Zsigmond

József néprajzkutató is. Az 1985-ben megjelent, Palkó Attila, Portik Irén, Zsigmond József: *Felső Maros vidéki varrottasok* című kötet átfogó képet nyújt a tájegység máig élő népművészetéről. Palkó Attila a kiadványban levéltári, könyvészeti adatok alapján vázolja a Felső-Maros mente népművészetének kialakulását, fejlődését. Feltárja a nemesi udvarok hímzsmintáinak hatását a faló népművészetére. A faló asszonyait, leányait a 17. századi várúrnő, *Allia Mária* hímezni, szálán varrni tanította.

A házassági kapcsolatok révén távoli vidékek népművészete is hatott a helyi mintakincsre. Közismert, hogy a múltban a nők díszítőművészete a lakószoba berendezésében volt látható. A kötet 277 mintája betekintést nyújt a tisztaszobák gazdag tárgyi anyagába, a háziasszony hozzáértésébe és a magával hozott keblengyébe. A kötetben közreadott minták tartalmazzák a legszebb hímzett, varrott és szőtt darabokat: párnavégek, abroszok, terítők, férfi- és női ingek, ruhák, alkalmi darabok, jegy- és násznagykendők, a nyújtópadra és a koporsóba tett lepedők. Elmondhatjuk, hogy Magyaró díszítőművészete végigkísérte az ember életét a sírig.

Az évek kutató- és gyűjtőmunkája meghozta a gyümölcsét. A készülő falumonográfia kéziratát kiadásra kész volt. A 80-as évek közepétől azonban már lehetetlen volt olyan kötetet kiadni, amely a magyarság történelmi múltját, hagyományait ismerteti. A kéziratokat a kiadótól el kellett hozni, nehogy „elvesszen”. Az értékes kézirat évekig Magyaró egyik faluszéli házában, a szerző rokonságának gondos felügyelete alatt rejtőzött. Kiadására csak az 1989-es fordulat után kerülhetett sor. A Kriterion könyvkiadó 1995-ben jelentette meg Palkó Attila történész fő művét: *Magyaró. Egy felső-marosmenti faló évszázadai* címmel.

A falótörténet több évtizedes kutatómunka eredménye. Szigorúan tudományos mű, hiszen a szerző forrásanyagát a különböző egyházi és állami levéltárak szolgáltatták.

A falumonográfia tudományos értékét növeli, hogy a szerző más régiókra vonatkozó adatokat is beépített a tanulmányba, még hitelesebbé téve a Magyaróra vonatkozó megállapításokat. Bevezetőként szakszerűen

bemutatja a falu természeti, földrajzi viszonyait. A népi hagyományokat kutatva feltárja és bemutatja a falu keletkezéséről szóló mondákat. Ismerteti a falu történeti fejlődését.

A Felső-Maros mentén a magyarság a XI-XII. században telepedik meg. Kialakul két nagy királyi váruadalom Véc és Görgényszentimre központokkal. Mivel vegyes lakosságú vidék, a szerző adatokkal bizonyítja a különböző etnikumok betelepülésének idejét. Az okleveles adatok alapján nyomon követhetjük a vidék falvainak, településeinek keletkezési idejét. A szerző ezután korszakonként mutatja be a falu és vidéke fejlődéstörténetét. Megismerjük a vidék birtokosait, valamint a jobbágyparasztság gazdasági, jogi helyzetét.

Palkó Attila részletesen ír a vidék fontosabb eseményeiről is.

A Bánffy-örökösök 1319-es osztozkodása rávilágít a Felső-Maros mente településeinek történetére is. Bemutatja a reformáció hitbeli és kulturális hatásait, az új egyházszervezet, az iskolahálózat kialakulását. Magyarón már 1587-ben volt iskolai oktatás.

Az osztrák uralom berendezkedése újabb terheket jelentett a vidék lakosságának. A „portiózás” gyakori visszaélésekre adott lehetőséget. Különösen gazdag anyag szemlélteti a feudalizmus bomlásának korát, mikor a földesurak igyekeznek megszerezni az addig közösen használt legelőket, erdőket.

A monográfia második fejezetének témája: a lakosság foglalkozásának, birtokviszonyainak, valamint a jobbágyok társadalmi, jogi helyzetének a bemutatása. A földművelés és állattartás mellett a tutajozás jelentette a fő jövedelmi forrást. Nem véletlen, hogy 1824-ben Orbán Mihály zsellér kölcsönzött a Magyarói Református Egyháznak 1400 rajnai forintot a torony felépítésére.

A harmadik fejezetben a szerző a népesedés és az oktatás kérdésével foglalkozik. Képekkel, rajzokkal illusztrálja a falusi lakóházak és a földesúri udvarházak építésének módját, stílusát. Az oktatás fejlődésének ismertetése révén gazdag anyagot nyújt a Felső-Maros mente oktatási viszonyaira.

A negyedik fejezetben bemutatja az 1848-49-es forradalom és szabadságharc eseményeit, különös tekintettel a Magyarón 1848. június 18-án szervezett felszabadulási ünnepnapra, amelyen 2000-2500 ember ült lakomához.

Magyaró monográfiája második és harmadik kötete a marosvásárhelyi Mentor kiadó gondozásában jelent meg, 1996-ban a *Magyaró néphagyományaiból*, és 1998-ban a *Magyaró hétköznapijai* című. Az ezekben megjelent tanulmányok nagy része Zsigmond József gyűjtése, de Palkó Attila is kivette a részét a falu hagyományinak feltárásából és átmentéséből.

Palkó Attila a magyaróiak „legérdekesebb, legszebb társas ünnepének” tartotta a lakodalmat. A mozzanatait színjátékszerű szokásnak tartja, amelynek az egész falu a nézőközönsége. A lakodalomhoz fűződő hagyományok, szokások ma is jelen vannak a falu életében.

Hagyaték

mányok, szokások ma is jelen vannak a falu életében.

A *Halál és temetés* című fejezetben Palkó Attila felhívja a figyelmet, hogy haláleset alkalmával a falu ma is egy nagy családként mozdul meg, átérzi a gyászoló fájdalmát. A szerző bemutatja a temetés minden mozzanatát: a felravatalozást, a virrasztást, a temetést, a fejszállítást. Fontos a szakszerű leírás, mivel ma már az ősi hagyományok sok része elmarad a temetésnél.

A harmadik kötet a jellegzetes népi foglalkozásokról és tevékenységekről tájékoztat. Palkó Attila kedvelt témája az állattartás és gyógyítás. Részletesen beszámol a tenyésztett állatfajtákról, az állati termékek előállításáról, valamint a népi gyógyászatról. Megemlékezik Lovász Jámbor Ferenc és Bakos György állatgyógyítókról, akik az elődeik által felhalmozott tudás alapján értek el nagyon jó eredményeket.

Ebben a kötetben kapott helyett Palkó Attila talán legismertebb tanulmánya *Tutajozás a Maroson* címmel. A tutajosmesterség rendkívüli hozzáértést és bátorságot kívánt az erre vállalkozóktól. A jó kereseti lehetőséget viszont beárnyékolta a tutajozás veszélyessége. Több emberi tragédiát is megtartott az emlékezet. A tutajozás másik káros velejárójának tartja Palkó Attila a mértéketlen pálinkaivást, mivel a népi hiedelem úgy tartotta, hogy a szeszes ital növeli a munkaerőt. A népi mesterségek közül a szücsmesterséget mutatta be rendkívüli szakértelemmel. Nem véletlen ez a hozzáértés, mivel a szerző maga is neves szücs családból származik (Palkó Rác András és József).

Magyaró monográfiájának szerves része *A Maros-Torda megyei Magyaró hely- és családnevei, Budapest. 1998* című kiadvány. Ez a formájában szerény, de jelentőségében annál fontosabb füzet a hely- és családnevek fejlődését mutatja be. A levéltári források alapján feltárt és a szerző gyűjtése alapján összeállított tanulmány rávilágít a családok etnikai hovatartozására.

2008-ban jelent meg a Kriterion kiadónál a Palkó Attila, Szentimrei Judit: *Marosmagyarói varrottások és szöttesek* című kötet, ami felöleli a szülőfalu népi díszítőművészetét.

Magyaró, 2022. november 19.
KUN LÁSZLÓ ny. tanár

Az adventi koszorúról

Ma már rendkívül változatos adventi koszorúk készülnek, minden család a saját ízlésére formálja a várakozás eme jelképét. A hagyományos koszorún a gyertyák színe különböző jelentésekkel bír, összhangban azzal, hogy az adott vasárnap milyen megszívlelendő üzenetet hordoz az emberek számára.

Ahogy karácsony előtt a gyertyák meggyújtásával egyre nő a világosság, a szívekbe is fényesség költözik, közeledik a kis Jézus születésének napja. A négy gyertya szimbolikája, valamint a vasárnapok tanításai segítenek az ünnepre való felkészülésben, lelki elmélyülésben.

Az első koszorú

Habár az örökzöldekből font koszorúk már a pogány kultúrákban is a fény, illetve a tavasz iránti vágy kifejeződései voltak, a mai, gyertyákkal ékesített adventi jelkép első példányát, előképét egy evangélikus lelkész, Johann Hinrich Wichern készítette 1839-ben az általa alapított hamburgi gyermekotthonban. Két méter átmérőjű fakerékre 24 gyertyát helyezett, húsz pirosat és négy fehérét. Advent idején mindennap meggyújtott egyet belőlük, a fehéréket vasárnaponként.

A kerékből az évek során fenyőágakkal díszített koszorú lett, ami a 20. század első felében katolikus körökben is megjelent. A gyertyák számának csökkenésével a háztartásokban is egyre gyakrabban felbukkant.

Üzennek a gyertyák

A koszorú kör alakja a keresztények számára Isten sosem múló szeretetét, az örökzöld ágak pedig a reményt és az életet jelképezik. A gyertyák a fény növekedését, Jézus eljövételét mutatják. Napjainkban a legkülönbözőbb színű és elrendezésű gyertyák bújnak meg az ágak között, ám a protestánsoknál a piros, a katolikusoknál a három lila és egy rózsaszín gyertya használata jellemző, de elfogadott az is, hogy mind a négy lila színű.

A lila és a rózsaszín liturgikus színek, amelyek a katolikus egyház szertartásain, például a szentmiséken

használt textíliákon jelennek meg. A színeknek megvan a maguk jelentése, kapcsolódnak egyes liturgiákhoz és az egyházi év bizonyos időszakaihoz is. A hagyományos adventi koszorún az első, a második és a negyedik vasárnapon lila gyertyát gyújtanak. A lila (viola) az advent és a nagybőjt árnyalata, bűnbánatot, szent fegyelmet és megbocsátást sugall. Visszafogottságra, befelé tekintésre inti az embereket.

A rózsaszín az öröm színe, így a harmadik, azaz az örömvasárnap (gaudete vasárnap) gyertyája. Az Úrral való találkozás örömét hirdeti a hívőknek. A gyertyák mellé fogalmakat is rendeltek, így a három lila is más-más üzenetet hordoz. Az elsőhöz a hit kapcsolható, a másodikhoz a remény, a negyedikhez pedig a szeretet. A harmadik gyertya, színének megfelelően, az öröm szimbóluma. Mindemellett a római katolikus hagyomány a gyertyákhoz személyeket is rendel. Az elsőhöz Ádámot és Évát, akiknek elsőként ígérte meg az Isten a megváltást, a másodikhoz a zsidó népet, akikben reményt ébresztett, hogy közülük származik majd a Mesiás. A harmadikhoz Szűz Máriát, aki megszülte Jézust, a negyedikhez Keresztelő Szent Jánost, aki hirdette Jézus eljövételét.

Az első vasárnapval veszi kezdetét a felkészülési időszak, a gyertyák meggyújtásával az emberek egy lelki utat is bejárnak, a fény a szívükbe költözik. A negyedik vasár-

napra már az összes gyertya ég, nagyobb a világosság, mint az advent kezdetekor. Több helyen egy ötödik, fehér gyertya is díszíti a koszorút, ez a Krisztus-gyertya, amit karácsony előestéjén gyújtanak meg. Alma, piros szalag szintén megjelenhet rajta, a gyümölcs a bűnbeesésre és a megváltásra figyelmeztet.

A várakozás idején sokaknak fontos, hogy magukba tekintsenek, elcsendesedjenek, ugyanakkor megnyissák szívüket a körülöttük lévők felé is – ezektől lesz igazán

mehitt a szeretet ünnepe.
(2020.11.28.)

JÁRFÁS ESZTER – Femina

A Szászrégen és Vidéke fő támogatói:

RMDSZ és Communitas Alapítvány

Támogatók:

Faluvéginé Roth Ilona, Szabó Erzsébet, Máté Katalin,
Sólyom Erzsébet (Szászrégen), a Bodor család (Gyimesközéplök)
és a 37-es számú magyarrégeni Koós Ferenc cserkészcsapat.

Köszönjük!

Ünnepi gyertyagyújtás

A Szászrégeni Közösségért Egyesület idén először helyezett el óriási adventi koszorút a DIO Ház udvarán. Egyesületünk hagyományteremtő szándékkal kezdeményezte a koszorúállítást, azzal a céllal, hogy ezzel is hozzájáruljunk a várakozás időszakához, hogy szebbé, gazdagabbá, meghittebbé tegyük a karácsonyi ünnepre való felkészülést.

A közösségi adventi ünnepre, azaz az ünnepi gyertyagyújtásra advent minden vasárnapján 16 órától kerül sor a DIO Ház udvarán. Egyesületünk a szászrégeni magyar történelmi egyházak vezetőit kérte fel a négy adventi gyertya meggyújtására, valamint egy rövid áhítat megtartására.

Zenés-verses rövid ünnepi műsorra, valamint egy kis szeretetvendégségre is sor került.

Azt szeretnénk, hogy minden évben a szászrégeni advent elmaradhatatlan kelléke legyen az óriási koszorú,

és idővel a közösségi advent jelképévé váljon, ahová vasárnaponként elmegy a város apraja-nagyja, hogy az ünnepélyes gyertyagyújtáson részt vegyen.

Tiszta szívemből kívánom, hogy így legyen.

TUDOR VERONKA,
a Szászrégeni Közösségért Egyesület elnöke

Részvényilvánítás

Őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak **BARTHA JÓZSEF** nyugalmazott református lelkipásztor elhunytja okozta mély fájdalmukban.

Bartha József Holtmaros volt református lelkésze, a Gróf Czegei Wass Albert Alapítvány elnöke, a Szászrégen és Vidéke első szerkesztői között volt, és számos írása, verse jelent meg a lapban. Életcéljai között szerepelt a Tulipán gyermekotthon felépítése és működtetése, az árvák védelme, Wass Albert emlékének ápolása. A magyar közösség iránti elkötelezettsége, segítőkészsége hivatástudatának tanújele volt.

Legkedvesebb író *Mese* című versének soraival búcsúzunk tőled.

„Az Isten előtt álltunk régen,/ egyetlen testvérem és én,/ s a nagy Urat zokogva kértem:/ engedje meg, hogy mint az égben,/ a földön is legyen enyém.

Bár egy reménysugárkát adjon,/ ha talán ennyit nem lehet,/ hogy lent a könnyes, bús világon,/ hogyha

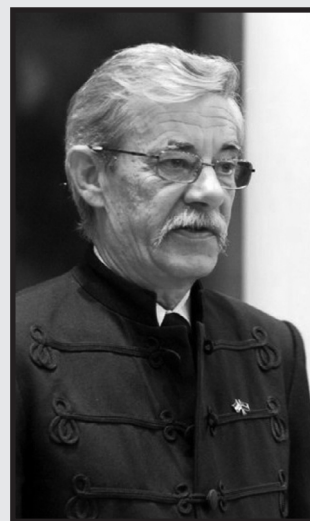
*keresem, megtalálom/
az én testvéremet.*

*És szólt az Úr: adok
neked/ ezer virágos,
könnyű álmot,/ s ha
egyedül vagy, ha bánat
vert meg,/ s minden
könnnyeddel őt kerested,
talán megtalálod!*

*Érzem, ezen a bús
világon/ valaki engem
vár, szeret,/ s gyötör
ezer tavaszi álmom:/ ke-
restem bár, de nem
találom az/ én
testvéremet.”*

Nyugodj békében, emléked legyen áldott! A gyászoló családnak vigasztalódást, a Jóisten akaratában való megnyugvást kívánunk.

**Mindazok, akik szerettek, tiszteltek és becsültek
A Szászrégen és Vidéke szerkesztősége**

Gyermek születik nekünk

(Olvasandó: Ézs. 9, 5.)

Karácsonykor arra emlékezünk, hogy Isten betartotta a legnagyobb ígérését, melyet az embernek tett. Több mint hétszáz évvel Krisztus Urunk földre jövetele előtt Ézsaiás próféta arról beszél, ír és jövendöl, hogy „egy gyermek születik nekünk”. Sokan tudtak erről az ígéretről, sokan elhallgatták, és sokan beszéltek róla. Sokaknál erre az ígéretre rátelepedett az évszázadok pora, és már nem érintette őket elevenen, már nem tudták élő hittel várni a beteljesedését.

Betlehemben annyira vastagon borította az ígérést az idő pora, hogy senkinek nem jutott eszébe befogadni Józsefet és Máriát. A vendégfogadós szíve nem indult meg a szülés előtt levő asszonyt látva, nem érezte, hogy kellene segíteni, s messze volt attól, hogy a régi prófécia beteljesedésének lehetőségét észrevegye. Nem kell csodálkozni tehát azon, hogy nem volt számukra hely a vendégfogadóban. (Lk 2,7.) Így a lehető legegyszerűbb helyen, egy istállóban született meg a megígért Gyermeke, és a legegyszerűbb emberek – a pásztorok – voltak az első látogatói.

Jeruzsálemben, ahol a politikai és vallási vezetők éltek, nem törődtek a régi próféciával, noha tudtak róla. A keleti bölcsek egyszerű hite és hozzáállása kellett ahhoz, hogy elővegyék a régi iratokat, melyek a Messiás eljövételéről szólnak. (Mt 2, 6.) A palotában a papok és írástudók közömbössége leplezi a Gyermeke születését, Heródes király rosszindulata pedig gátolni akarja az ígérést beteljesedését.

Mindezek ellenére mily nagy öröm volt és van azok szívében, akik Isten ígéréteit igaznak tartják, hiszen a „... gyermek születik nekünk...” azt jelenti, hogy megajándékozott emberek vagyunk. Ilyen megajándékozott emberek voltak a pásztorok, a keleti bölcsek, Simeon és Anna. Megajándékozott emberekkel találkozunk a biblia lapjain és a biblián kívül is. Megajándékozott emberekkel találkoztunk mi is, amikor észrevettük, hogy voltak, vannak olyan személyek, akik egyszerűen hiszik, amit tanít Isten az Ő Igéje által. Megajándékozott emberek lehetünk, ha beállunk a sorba, és örvendeni tudunk annak, hogy „...egy gyermek születik nekünk...”.

A nagy ígérést beteljesedett, és mi ezért hálát adunk, elmondjuk Istennek ezen a karácsonyon először vagy újra, mennyire örvendünk annak, hogy a Gyermeke megszületett. Nekünk született, hogy a legnagyobb

ajándék legyen számunkra. A Gyermeke megszületett és felnőtt, amikor pedig eljött az elrendelt ideje, felvette a keresztfát, kivitte a Golgotára, és engedte, hogy megfeszítsék. A Gyermeke felnőtt, és önmagát adta áldozatul a mi bűneinkért. A Gyermeke felnőtt, és megszabadított a bűnnek és a Sátánnak minden hatalmától (HK 1).

A karácsonyi Gyermeke a mi Megváltónk, s nekünk látni kell benne a Csodálatos Tanácsost, aki vezetni akar, aki előttünk jár, és hív az Ő követésére. Életünk boldog óráiban és bajokkal teletűzdelt időszakaiban egyaránt Csodálatos Tanácsos akar lenni a mi számunkra.

A karácsonyi Gyermeke – még ha nehéz is elhinnünk – Erős Isten. Akkor – emberi szemmel nézve – rászorult Mária és József gondoskodására, mégis Ő Erős Isten. Erős Isten, aki megalázta magát a betlehemi jászolbölcsőig, s később a keresztfáig. Erős Isten, aki hordozta ennek a világnak minden bűnét, aki el tudja venni a mi bűneink terhét is.

A karácsonyi Gyermeke Örökkévaló Atya, aki nem a betlehemi születésének pillanatától létezik, még csak a fogantatása pillanatától sem, mert neki nincs kezdete és vége, Ő az Örök Létező. A betlehemi Gyermeke egyszerűen mindörökké van, és a maga örökkévalóságába hív bennünket, örök élettel akar megajándékozni.

A karácsonyi Gyermeke Békesség Fejedelme! Amikor a földön, az emberek között élt, sokakat megajándékozott békességgel. Azóta is adja, nyújtja a békességet mindazoknak, akik bíznak Benne.

Nyugtalan, békétlen világban élünk. A mostani karácsonyunkat beárnyékolja a szomszéd országban dúló háború. Szembe kell néznünk sok békétlen emberrel, s a magunk békétlenségeivel is. Mindezek ellenére van menedékünk, van megoldás minden békétlenségre, hiszen a karácsonyi Gyermeke a Békesség Fejedelme.

Boldogan ünnepelhetünk, mert megajándékozott emberek vagyunk, és valljuk az énekíróval: „*Megtöreték e Gyermeke miatt/ Az ördögnek nagy hatalma,/ A halál, ördög, bűn országa;/ Megnyitatték mennyországnak erős kapuja:/ Istennek kedve mireánk szálla...*” (MRE 195/3).

**SZÉP EDUÁRD református lelkipásztor,
Beresztelke**

A reziliencia, lelki immunrendszerünk (7.)

6. Hit a cselekvési képességeinkben

„Vannak holtpontok az életünkben, amikor padlóra kerülünk. Úgy érzed, hogy nem megy tovább. Túl nehéz. Nem bírom – ezek a gondolatok kavarnak a fejedben. Jó szó a 'holtpont', mert ilyenkor valami tényleg meghal bennünk: a hit vagy a hitetlenség. Akiben a hit hal meg: földadja. Akiben a hitetlenség: folytatja tovább, és megnyeri a csatát.” (Müller Péter)

A reziliens emberek hisznek abban, hogy adott helyzetben képesek megfelelő megoldásokat találni, és azokat meg is fogják valósítani. Ráadásul helyzetfelismerési képességüket is hasznosítva, képesek észrevenni váratlan lehetőségeket, és tudnak alkalmazni megfelelő, ha kell, új megoldási módokat is.

Az immár mögöttünk lévő, váratlanul érkezett, világméretű egészségválságban az online térbe való átváltás ilyen helyzetfelismerés és új cselekvési képesség megélésének a lehetősége volt a számunkra mind az iskolai oktatásban, mind az otthoni munka végzésében, vagy a gyülekezeti alkalmaink, istentiszteleteink megtartásában is. Nagyon sok tanulási lehetőséget hozott abban, ahogyan megélhető az online jelenlét, erősítette a cselekvési képességeinkbe vetett hitünket. Megerősödhetett az önbizalmunk is.

Egyik csoportszupervíziós online munkánk zárásakor így összegezték a résztvevők: „Ebben az online térben is jó volt átélni azt a folyamatot, ahogyan a problémámmal szembeni tehetetlenségem súlyától leroskadt állapotomból indulva a csoport, mint egy háló megtartó ereje, segített nekem továbblépni, a reflektív jelenlétben felszabadulást éltem meg, és az egyre táguló horizont tűnt fel, én meg önbizalommal telten magasabbra jutottam szakmai utamon.” „Megtanultam, hogy bízik önmagamban, hogy figyeljek és reflektáljak is érzéseimre, és tegyem azt, ami meggyőződésem szerint a legjobb és leghatékonyabb a projekt szempontjából, és ne engedjem, hogy befolyásoljanak vagy eltérítsenek holmi érzelmi zsarolással a jó útról.”

A reziliens emberek hisznek abban, hogy van értelme és célja az életüknek, és ez kellő bátorságot ad nekik a mindennapi életük fontos problémáival való megküzdéshez. Nem süllyednek az áldozat szerepébe.

Új megoldásokat és lehetőségeket keresnek, és ezeket meg is valósítják, ha ehhez külső támogatásra van szükségük, nem riadnak vissza a segítségkéréstől sem.

7. Segítségkérésre való képesség

A hetedik, az eddigi szakirodalom egy része szerint az utolsó rezilienciafaktor a segítségkérésre való képesség, az egészséges kapcsolatokban megélt létformánk.

Gyökössy Endre szerint „lenni = kapcsolatban lenni”.

Ha kapcsolatban, különösen nehéz helyzetben, segítséget kérünk a környezetünktől, könnyebben helytállunk, létünkben megerősödünk. És bár – kultúránkra jellemzően – kevésbé fordulunk, különösen szakmai, munkahelyi gondjainkkal, bajainkkal külső segítőtűhöz, ezt a képességünket is fejleszthetjük, kiváltképpen, ha reziliens emberekkel vagyunk vagy kerülünk kapcsolatba.

A szupervízió mindenképpen egyik legalkalmasabb munkaforma erre, mert ott eleve adott ennek a biztonságos tere, a nyitottság, az együttérzés, az empátia, és ez könnyűvé teszi a segítségkérést.

Egy csoportszupervíziós munkafolyamatban olyan biztonságos, védett térben dolgoztunk, ahol nagyon nagy bátorsággal vállalhattuk föl önmagunkat, sebezhetőségünket is, mert mindvégig éreztük és tudtuk, hogy itt a szupervízor és a csoport megtartó támogatására mindenképpen számíthatunk. Segítséget kaptunk arra, hogy újra rátaláljunk rugalmasságunkra, erőforrásainkra, és képessé, rezilienssé váljunk valamennyi problémánkkal való megbirkózásra.

Nagy lehetőség, hogy szupervízióban tudatosan működtetett kompetenciáink mellett elfelejtett képességeinkre is rálehetünk. Megerősödik lelki immunrendszerünk, működésbe lendülhet rezilienciánk összes faktora, az érzelmek tudatosítása, az impulzuskontroll, a pozitív életszemlélet, a rugalmas gondolkodásmód, az empátia/beleélés, együttérzés, a hit cselekvési képességeinkben, a segítségkérésre való képesség, és valamennyit csatornába állíthatjuk addig nem használt, nem gondolt összefüggésekben.

Mini Csim-Bumm – karácsonyi gondolatok

A Mini Csim-Bumm gyermekszínházi csoport tíz tagja arról számol be, hogy neki mit jelent a karácsony, az ajándékozás, és azt is elmondja, hogy mit üzen a felnőtteknek.

Orbán Tímea Kristina (10 éves)

Számomra a karácsony a jószágról és a szeretetről szól. Ez az ünnep mindig örömmel tölt el, mert ilyenkor együtt van a család, szeretetet adunk és kapunk egymástól. Várom már, hogy a karácsonyfát körülüljük, nézzük a szép fényeket és közben forró csokit igyunk. A karácsonyt mindig otthon ünnepeljük. Ilyenkor a szüleimnek és a testvéremnek meglepetést szoktam készíteni. Karácsony és az új esztendő alkalmával azt üzenem mindenkinek, hogy ne felejtsenek el minél többet szeretni, és apró örömöket szerezni másoknak.

Varga Zalán Merlin
(6 és fél éves)

Számomra a karácsony azt jelenti, hogy a családommal vagyok és ajándékot kapok. Szeretem a karácsonyt, mert ajándékot kapok. Legyen hó és mindenki érezze jól magát. Otthon és a templomban ünnepelünk. Szeretem a telet, mert havazik. Szoktam meglepetést is okozni karácsonykor. Az embereknek boldog ünnepeket és boldog új évet kívánok. És legyenek jók, ne legyenek betegek!

Imre Balázs-Máté (9 éves)

A karácsony az az ünnep, amikor ajándékot adsz szeretteidnek. A karácsony az én kedvenc ünnepem. A karácsonytól azt várom, hogy egészséget adjon. Én szeretek ajándékot kapni, és a legjobban a családommal szeretek ünnepelni, és szoktam meglepetést okozni a szüleimnek. A kedvenc évszakom a tél. Azt kívánom, hogy minden ember szerezzen örömet szeretteinek.

Antal Erik (10 éves)

Számomra a karácsony egy szép ünnep, amikor ajándékozunk szülőknél, nagyszülőknél, barátoknak és mindenkinek, akivel szemben úgy érezzük. Megyünk kántálni, eszünk finom házi kalácsot, jól érezzük magunkat. Ilyenkor a család összegyűl, és együtt ünnepli a szeretet ünnepét. Nagyon szeretem ezt az ünnepet, mert

télen van. Hó van kint és mehetek szánkózni és kocsolyázni. Azt várom a karácsonytól, hogy sok legyen a hó, díszítsük a fenyőfát és karácsonyi dalokat hallgassunk. Én nagyon szeretek ajándékozni, de kapni is szeretek ajándékot. A szüleimnek azt a meglepetést okozom, hogy egy karácsonyi dalt tanulok, akár egy verset is, és kézíleg készítek egy kis ajándékot. A karácsonyi ünnepeket a családban szoktam ünnepelni, de el szoktam látogatni nagyszüleimhez és keresztszüleimhez boldog ünnepeket kívánni.

Az embereknek egy boldog, békés, szép karácsonyt kívánok. Éreznék jól magukat a családban, a rokonok melegségében, és egy sikerben gazdag új évet mindenkinek!

Crișan Asztrid Jördisz
(6 éves)

A tél a legkedvesebb évszakom, mert akkor van karácsony és mert hóembert lehet építeni és hógolyózni és szánkózni és a hóban huperegni. A karácsony az, hogy mindig együtt vagyok a családommal, hogy sok ajándékot kapok és mások-

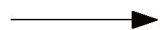
nak is ajándékot adok. A szüleimnek már elő is készítettem az ajándékokat. Most már otthon ünnepelünk, mert az unokatestvéreim távol laknak. Szeretek a szüleimmel karácsonyi dalokat énekelni és anyuval linzert sütni. Azt kívánom, hogy mindenki boldog legyen, és hallgassanak Jézusra és szeressék egymást!

Varga Maya Crystal (9 éves)

A karácsony számomra a szeretet ünnepét jelenti, mert együtt van a család, és együtt ünnepelünk. Szeretem ezt az ünnepet, mert karácsonykor finom ételeket fogyasztunk, és várjuk az angyalt. Én szeretek ajándékot kapni, és ajándékot adni, hogy másoknak örömet szerezsek. Mi a templomban és itthon ünnepelünk, mert a szenteste verset szoktunk mondani. Szeretem a telet, mert havazik, építhetünk hóembert és szánkózhatunk. Azt üzenem a karácsony és az új esztendő alkalmával, hogy kellemes karácsonyt kívánok mindenkinek! És boldog új évet! És egészséget és békességet is kívánok!

A Mini Csim-Bumm

Ujlaki Hunor Oszkár (10 éves)

Nekem karácsony örömet, a boldogság ünnepét jelent. Nagyon szeretem és nagyon várom mindig ezt az ünnepet és a telet. Békességet és a családi összetartozást várom a karácsonytól. Nagyon szeretek kapni, de adni is ajándékot. A családban szoktunk ünnepelni, szüleimnek szoktam meglepetéseket is szerezni.

Én az embereknek ezen az ünnepen azt üzenem, hogy legyenek jók, bocsássanak meg egymásnak, feledjék a rosszat, és hozzák felszínre szeretetüket.

Kiss Gergő (11 éves)

Szerintem a karácsony egy olyan ünnep, ami nélkül „nincs élet”. Gondolj bele egy olyan világba, amiben nincs karácsony, és te átkerülsz oda. Mit látnál? Pont azt, amit ősszel, csak fehérben. Jó, persze apró örömök akkor is lennének, csak nem olyanok, mint a nagybetűs KARÁCSONY. Egy idő után az apró örömök kámforrá válnak, és előttünk áll egy szürke, unalmas élet.

Régebb karácsonykor csak az járt az eszemben, hogy kapni, kapni, csak kapni... most már akarok valamit adni is.

Nálunk a karácsony úgy zajlik le, hogy elmegyünk a templomba, hazajövünk, elfogyasztjuk a vacsorát, és kinyitjuk az ajándékcsomagokat.

És ha valaki megkérdezné tőlem, hogy szeretem-e a karácsonyt, mindenképp azt válaszolnám, hogy persze... mi vagyok én, Grincs? (Mesebeli manó, aki ellopta a karácsonyfákat, de az emberek tovább ünnepeltek, s így Grincs szíve is meglágyult. A szeretet nem az ajándékokban, hanem a szívekben van – szerk.)

Szabó Patrik (10 éves)

Számomra örömet, szeretetet és ünnepet jelent a

karácsony. Én szeretem ezt az ünnepet, és sok boldogságot várok tőle. Szeretek ajándékozni, de ajándékot kapni is. Karácsonykor otthon ünnepelünk.

Nagyon szeretem a telet is. Karácsonykor szoktam meglepetéseket is szerezni, feltétlenül anyukámnak. Én azt üzenem az embereknek, hogy legyenek boldogok és hogy szeressék egymást. Kár, hogy nincs így.

Molnár Csongor (11 éves)

Számomra a karácsony a kis Jézus születését, a családi békét és az együtt töltött időt jelenti. Ez a legcsodálatosabb ünnep számomra. Én a karácsonytól békét, szeretetet várok, és azt, hogy a családommal minél több időt együtt tölthessek. Szeretek ajándékot adni másoknak, és igen nagyon örülök, ha kapok is. Mi az ünnepet a családban töltjük. Nekem kedvenc évszakom a tél, mert nagyon sok téli tevékenységet végezhetek. Mehetek nagymamához Borszékre szánkózni, sízni, hóembert építeni és az unokatestvéremmel hógolyózni. Kisebb koromban mindig valami szép téli rajzzal, festménnyel leptem meg a szüleimet. Én az ünnepek alkalmával az embereknek Móra László üzenetét küldöm: „Békesség nektek emberek”.

A szászrégeni Eugen Nicoară művelődési házban tevékenykedő Mini Csim-Bumm gyermekszínházi csoport és a Népszínház Kemény János Társulata, valamint a Járom néptáncosok kis, középső és nagy csoportja áldott karácsonyi ünnepeket és nagyon boldog új esztendőt kíván!

FAGY

Újévtől karácsonyig

ÜNNEPEK AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN

Az Amerikai Egyesült Államokban is, mint mindenütt, igen népszerűek az ünnepek, amelyek közül a **karácsony** a legszebb, legbensőségesebb. Az amerikaiakról tudott dolog, hogy megadják az ünnepek módját. Legalább egy hónappal azelőtt megkezdődnek az előkészületek, ez alól talán csupán az újév kivétel, mivel karácsony és **szilveszter** között csak egy hét van. New Yorkban a legnagyobb és legvidámabb ez utóbbi ünnep szerte az országban, hisz a híres-neves Times Square-en minden évben nagyjából egymillió ember ünnepel az utcai partin. Itt az egyik felhőkarcoló tetején levő óriási kristálygömb az év utolsó perceiben leereszkedik, és a tömeg egyszerre számolja vissza a másodperceket. Amikor a nullához érnek, a közeli felhőkarcolók tetejéről

sok tonna színes konfetti zúdul a vidám ünneplőkre, és felhangzik a jellegzetes dallam, amit csak az új év első másodperceiben hallhatunk. Aztán kezdődik a multság, de reggelre nyoma sincs az egésznek, tiszta a tér, ugyanis percek alatt kitakarítják.

Alig lélegzünk fel az újévi evés-ivás, multság után, rövid időn belül megjelennek a következő ünnep kellékei, ami nem más, mint a **szerelmesek napja**. **Valentin napja**, amit magyar nyelvterületen Bálint-napnak hívunk, Európában távolról sem olyan népszerű, mint Amerikában. Megjelennek a szerelem összes kellékei minden színben, minden méretben, az üzletekben pólók, ingek, blúzok, kávéscsészék, szívcecskék minden

—▶
méretben: „Légy az enyém, én a tied; Légy a Valentinom; Te vagy az egyetlen” stb., és Valentin-figurák lépten-nyomon. Sok szerelmes pár erre a napra teszi az esküvőjét. Sokan New York valamelyik felhőkarcolójának tetején akarják kimondani a boldogító igent. Ilyenkor az egész sereg felvonul, hisz senki sem akar kimaradni a lagziból, amely a fellegekben köttetik. A felhőkarcolók teteje felhős időben valóban a fellegek között van, nem is látható, és ilyenkor meg is tapogathatók a fellegek. New Yorkban számtalan ilyen felhőkarcoló van. Míg létezett a World Trade Center, a 116. emeletén levő kilátóterasz a kedvencek között volt, de 2011 óta az ikonikus iker felhőkarcolók már csak a képeslapokon és az emlékeinkben maradtak meg.

Most népszerű az 1930-as években épült Empire State Building 102. emelete, a Rockefeller Center 86. emeletén levő kilátóterasz és még lehetne sorolni.

Van olyan pár is, amely folyékony csokoládéval megtöltött fűrdőkádban akarja kimondani a boldogító igent. Mások repülőből ejtőernyővel kiugorva, vagy az Atlanti-, esetleg a Csendes-óceánba mélyen behajózva, egy luxushajón kelnek egybe. Mindenki emlékeztetéssé szeretné tenni ezt a napot.

A legközelebbi ünnep vallásos jellegű, a **húsvét**, ezúttal is egy hónappal előtte megjelennek a húvétai figurák, jelképek, a tojás, a nyuszi, Jézus feltámadásának szimbólumai. Ez már a tavaszhoz kötődő vidám ünnep. Az Amerikai Egyesült Államok lakosságának 80-85%-a keresztény.

Május 30-a a **Memorial Day**, az **emlékezés napja**. Amerikában nincs európai mintájú halottak napja, ezen a napon azokra a derék amerikai katonákra emlékezünk, akik a különböző háborúkban, sokszor távol a hazájuktól, más népek szabadságáért harcolva estek el. Azt adták oda, amiből mindenkinek csak egy adatott: az életüket. Szomorú nap mindenkinek, azoknak pedig a legszomorúbb, akik fiukat, lányukat veszítették el valahol a nagyvilágban.

Ahogy mindez lezárul, megkezdődik az előkészület Amerika nemzeti ünnepére, július 4-re, a **függetlenség napjára**. Ilyenkor országszerte vidám rendezvényeket szerveznek, esti tűzijátékkal. A New York-i szokott a legnagyobb, legimpozánsabb lenni, mikor a keleti, mikor a

nyugati oldalon tartják meg. A keleti oldalon Manhattant az East River-szoros választja el Brooklyn és Queens kerülettől, míg a nyugati oldalon a Hudson folyó.

Október 30-án a **Halloween** az év talán legvitatottabb ünnepe, ha egyáltalán annak lehet nevezni. Farsangszerű ünnepség, a házakat és a környéket kidíszítik mindenféle rémfigurákkal, de sokan csak ösztidéző jelképeket használnak: krizantémot, süttőtököt, száraz kukoricaszárat stb. Sokan azt mondják, hogy a sátánt dicsőítik vele, mások azon a véleményen vannak, hogy a késő őszi napok vidám ünnepe. A gyerekek házról házra járnak a „Trick or Treat” szöveggel, azaz „fogadj bennünket, vagy megviccelünk”, és cukorkát, pénzt kapnak. Ilyenkor álarcos Halloweenbulikat, partikat rendeznek – többnyire a fiatalok.

Ahogy a Halloween véget ér, villámgyorsan eltűnnek a rá jellemző figurák, és már meg is kezdődik az előkészület a következő ünnepre, a **Thanks Giving Day-re**, vagyis a **hálaadás ünnepére**. November 24-e fizetett munkaszüneti nap. Ilyenkor az emberek pulykát esznek, aminek az elkészítési módja kimeríthetetlen, általában egészben a lerben szokták megsütni ropogósra. Különböző töltelékeket tesznek a belsejébe, a hús aztán átveszi a töltelék ízét is. Van, aki zöldséges, almás keve-

réket, mások hagymás, fokhagymás, vörösboros szószot használnak. Mi, magyarok természetesen mindig magyarosan készítjük el. Családi ünnep, az üzletekben is hálaadás napi kellékeket kapni, sőt a házak környékén pulykát lehet látni és hálaadással kapcsolatos motívumokat. Hálaadás Amerika bőségéért, szabadságáért és mindazért, amit az ország magáénak mondhat.

Ezután közeleg az év legszebb, legbensőségesebb ünnepére, a **karácsonyra** való készülődés. Ilyenkor az üzletekben már halk karácsonyi énekek, dalok szólnak. A házak környékét kidíszítik vidám, Jézus születését idéző és ehhez kapcsolódó kellékekkel, fényekkel. A városok ilyenkor fényárban úsznak. Le sem lehet írni, Andersen meséit idézik, New York pedig ezúttal is viszi a pálmát.

Áldott, békés karácsonyi ünnepeket és nagyon boldog új esztendőt kívánok a Szászrégen és Vidéke olvasóinak!

Együtt a tiszta és vidám természetért

KÖRNYEZETBARÁTOK AZ ÓVODÁBAN

A környezet védelmének és szépítésének vágyából a 2021-2022-es tanévben a Szászrégeni 4-es Számú Napközi Otthon óvónői, egy újabb oktatási projektet indítottunk, a helyi polgármesteri hivatalal együttműködve. Témája: *Együtt a tiszta és vidám természetért.*

A természet iránti érdeklődés és szeretet a legtöbb gyermeknél ösztönös. Ezért fontos, hogy minél korábbi életkorban alakuljanak ki olyan viselkedések és szokások, amelyek egész életükre kihatnak. Ahhoz, hogy a természet barátai legyünk, ökológiai viselkedéssel kell rendelkezünk, meg kell védenünk, tisztán kell tartanunk és gondoskodnunk kell szépségeiről, bárhol és bárkik is vagyunk. Legfontosabb céljaink közül megemlíteném: az óvodások felelősségének fejlesztését a környezetvédelem fontossága iránt; a környezet értékével és tiszteletben tartásával kapcsolatos készségek és attitűdök felvázolása civilizált viselkedés során; a lakosság tudatosságának növelése a környezet fontosságával kapcsolatban is.

Nagy szeretettel, kíváncsisággal vettek részt csoportjaink gyerekei és szülei az óvoda által szervezett ökológiai aktivitásokon: őszi nagytakarítás az udvaron, szelektív hulladékgyűjtés, ültetés, zöldséges kiskert kialakítása, növények gondozása stb.

Úgy éreztük, hogy tanév közepén ez a téma aktuális és kedvez a kis ovisainknak. Így hát elhatároztuk, hogy nagyobb fába vágjuk a fejszénket, és megpróbálunk színesebb, vidámabb, tisztább, zöldebb udvart kialakítani. Környezetvédelmi pályázatot írtunk és adtunk le a helyi tanácshoz támogatási alapok érdekében. Sikerral jártunk, így munkához láttunk.

A pályázat során több élménydús, játékos interaktív tevékenységet szerveztünk gyerekeinkkel, szülőkkel és a helyi tanács több tagjával. Projektünk egy ökológiai felvonulással vette kezdetét városunk központjában, ahol a gyerekek a környezet védelmére, tisztaságára nevelő szórólapokat osztottak a járókelőknek, sugallva, hogy csak együtt sikerül fenntartani a tiszta környezetet.

Óvodánk udvarát több cserjével és évelő virággal ékesítettük: babér illex, ezüsthfnyő, orgona, magnólia,

Jelmezek

japán cseresznye, hortenzia, levendula. Meglepetésként ajándék fákat, virágokat és egyéb növényeket is kaptunk az eladóktól (több tuja és boróka) és szülőktől (lila akác, fűszernövények, palánták). Hatalmas volt a lelkesedés, támogatás, de a munka is a szülők részéről, akik minden alkalomkor, amikor szükség volt, besegítettek a célunk elérése érdekében.

Továbbá sikerült egy szenzoriális ösvényt létrehozni a gyerekeknek újrahasznosított tárgyakból (gumikerekek, műanyag palackok, kupakok) és természetes anyagokból (fenyőtoboz, kövek, moha, homok, fakéreg stb.). A szenzoriális kertünk megvalósítását fontosnak tartottuk, hogy a gyerekek megtapinthatják és megszagolhatják a különböző illatú növényeket, és megismerhessék a használatukat: bazsalikom, zsálya, kapor, csombor, petrezselyem, menta, citromfű.

Ahhoz, hogy hasznosabban és több időt töltsünk kint a levegőn, hangsúlyt fektetünk a mozgásra is, tiszta környezetben, az egészségesebb életmódot. Különböző pszichomotorikus jellegű játékszereket vásároltunk az outdooros tevékenységek érdekesebb, hasznosabb, egészségre nevelőbb megvalósításáért.

Pályázati tevékenységünk október 19-én zárult, amikor nagy meglepetésünkre, nagy számban érkeztek az érdeklődők. Figyelembe véve a különböző korosztályokat, differenciáltan szerveztünk akadálypályákat óvodásainknak, bemutatva, mennyi mindent tudnak már a tiszta környezet védelméről, hogyan kell szelektíven gyűjteni a hulladékot, szórakoztató és kreatív versenyt a jelen lévő felnőtteknek. Integráltunk mozgást, környezeti

Rendezvények

nevelést, játékokat, művészetet. Nagy volt a jókedv és lelkesedés kicsiknél, nagyoknál.

„A szemét túl értékes ahhoz, hogy csak úgy elhajítsuk, úgyhogy alternatív megoldásokat kell találnunk az ismételt felhasználására.” (Nicholas Mallos)

A nap zárópontjaként az újrahasznosított tárgyakból alkotott jelmezeket mutattuk be, felvonulva az intézmény udvarán. Büszke vagyok, hogy a szülők, nagyszülők, kolléganők nagy fantáziával csodálni való ruhákat kreáltak hulladékból gyerekeiknek.

Folytatjuk ökológiai tevékenységeinket, bízva

abban, hogy a gyermekek elsajátítják a szabályokat, a szeretetet környezetünk iránt, újabb ismeretekkel gazdagodva, mint például a komposztálás.

Úgy érzem, hatalmas volt a munka, de a végeredmény nagy sikerélménynek bizonyult. Szívből köszönjük a gyerekeknek, szülőknek, a Szászrégeni Polgármesteri Hivatalnak és a helyi tanácsnak, a polgármester úrnak, akik hittek bennünk, és esélyt adtak, hogy mindezt megvalósítsuk.

SÜTŐ TÜNDE óvónő,
4-es Számú Napközi Otthon, Szászrégen

Utazás, önkéntesség, fotózás

November 3-án került sor az Utazás, önkéntesség, fotózás című előadásra a Lucian Blaga Elméleti Líceum keretében.

Az előadó, Balázs Fülöp Emese az Ősök Emlékei Kulturális Egyesület meghívására látogatott el Szászrégenbe. Előadásában az önkéntesség fontosságáról beszélt a 9-12. osztályos diákoknak. Szólt a turizmushoz kötődő érdekeltségeiről, a fényképezetről és az Afrikában tapasztalt életről.

Évente jár Zanzibárba és Afrika más tájaira. Bemutatta az ott élők egy napját. Sok gyereknek még színes ceruzája sincs, nem tudják, hogy kell elfogyasztani a számunkra hétköznapi cukorkát, nem beszélve arról, hogy a játékhoz rongyokból készítik a labdát. Az orvosi felszereltség is hiányzik, megesisik, hogy a gyerekek csak hét közben esznek, az iskolában. Sok család nem tudja hétvégén ellátni őket.

Az előadás végén a meghívott fényképképzésen vettek részt a diákok.

És mivel lassan közeledik a karácsony, gondolkod-

• UTAZÁS • ÖNKÉNTESSEG • FOTÓZÁS

ELŐADÓ: Balázs Fülöp Emese
MODERÁTOR: Reichenberger Iringó

11.03.2022
12:00

"LUCIAN BLAGA" ELMÉLETI LÍCEUM

junk el előadónk szavain: „Ha másoknak adunk, mi annál sokkal többet kapunk vissza, hisz látni az örömet a gyerekek arcán kiváltság.”

REICHENBERGER IRINGÓ

*Itt a világ közepe,
kis szobánkat beragyogja
szent karácsony ünnepe.
Áldás van a kalácson, ha
tündöklök a karácsonyfa.*

*Valamennyi fityfiritty
arca kivirít*

Karácsonyfa

*– Mennyi kedves ajándék!
Hát a fincsi kajánk még!
Ó be cuki – hét napon
csoki lesz az étlapon.*

*Tati is jön, s körültekint,
mosolygott, és örültek mind.*

*Csillagszórónk sziporkázik,
karácsonyfánk színpompázik.*

*Ha eső hull, ha hóból van künn lepel,
szent karácsony,
szent karácsony,
szívünk, lelkünk ünnepel.*

KAJCSA JENŐ

Kora gyermekéveinek tövéből, szarából és hegyéből már nem sok mindenre emlékezett az idős kertészmérnök, arra azonban igen, hogy akkor még a szülőfalujukban gyűrődtek és húzták meg magukat a K. János vékony nyári konyhájában a Csereerdő alatt, és arra is, hogy lingó-lengő pendelybe öltözve, mintha csak lepedőbe tekerve, lépkedett a kertek alatt az iskolába elfelé, az első osztályba, ahol másnak senkinek sem simult pendely a testéhez. Az már egészen más, hogy simult-e lepedő akármilyen arra a két lócára ott a K. János-féle vékony nyári- konyha-szobában. Abban, hogy nem simult, vagy abban, hogy de igen, bizonytalan volt az öreg. Ellenben, ha döntenie kellett volna valaha is, akkor ott állapodott volna meg, hogy nem simult. Abban a szegénységben, amelyben akkor élt az édesanyja, csak a nagy nincstelenség meg a még nagyobb semmi simulateshatott a lócákra. Egyébként sokszor eszébe jutott az idős kertészmérnöknek az utolsó nagy háború is. Olyankor aztán szívből és lélekből remélte, hogy legalább egy-egy lepedőbe csavarva kaparták föld alá az apját és az apósát a Gyergyói-havasok valamelyik oldalán.

Arany feleséggel áldotta meg az idős kertészmérnököt a jó Isten. A tisztánál is tisztább, s a vasaltnál is vasaltabb lepedőt simított az ágyra szüntelen, mindig fehérret, annak ellenére, hogy jó ideje nem aludtak egy ágyban, s hogy az öreg egyáltalán nem volt lepedőmániás. Különbön volt neki mániája nem egy s nem kettő, de éppen elég. A zöldhagyma például, amelyből annyit vetett minden tavasszal, amennyi a földbe fért, és annyit evett, ha volt, amennyit elbírt egy-egy vacsora. S a bevásárlás. Amelyet egyedül szeretett elintézni naponta, ha kellett, s jobban, mint a falugondnok. A gyermekei, a menyei s az unokái is aranyból voltak. Messzi városban laktak, de felkeresték, meglátogatták az öreget és a mamát szilveszterkor, húsvétkor, pünkösdkor, a nyári, az őszi és a téli szünetben is. Tették aztán azt nagyon nagy szeretettel. Kedves rajzokkal, oklevelekkel és még kedvesebb ajándékokkal halmozták el az öregeket. Az egyik oklevél, a sok közül, így szólt: „Örömmel hirdetjük, hogy Tata és Mama I. helyezést ért el a világ legjobb nagyszülői címéért kiírt versenyen.” Az ajándékoknak pedig se szeri, se száma nem volt, amint azt mondani szokás valamely erdélyi helyeken. Idős kertészmérnöknek mamának fájdalomcsillapító krémek, kencefencék, fűszerek és egyébek jutottak, az

idős kertészmérnöknek nyakonöntős feketekávét, zöld tea, borotvahab, szesz és egyébek kerültek a polcaira. Mindkettőjüknek pedig legutóbb is, ágyneműk. Párna- és paplanhuzatok. Plédek. Lepedők. Ezek már rakásra. Soha de soha el nem fogyasztható dugtig. Jó volt a sok. Az idős kertészmérnöknek mamát arra bátorította, hogy adjon a falu szegényebbjeinek huzatokat, plédeket, lepedőket is, ha esetleg rászorulnak. De arra is, hogy komoly ajándékot simít belőlük a legelső lányunokájának, mikor az férjhez megy. Az idős kertészmérnököt pedig arra, hogy két lepedőt vegyen kézbe az elmúlt nyáron, hogy kivigye őket a sűrű gyümölcsösbe, kiakassza mind a négy sarkát egyiknek is, másinak is gyümölcsfaágakra, éppen két almafára, hogy aztán hintázzon, pihenjen benne a felesége is, ő maga is. Hogy aztán mindenki ámuljon s bámuljon, aki a földúton jár elfelé a kertek alatt. (Csak zárójelben: mikor elpusztult Csepp, a fehér

pamacs, és el kellett temetni, akkor úgy földelte el az öreg az állatot, hogy lepedőbe csavarta.)

Elromlott a ház elektromos piáninója a minap. Beadta a kulcsot, ahogy bizonyos helyeken mondani szokás, de minek. És akkor elment az idős kertészmérnök, és vásárolt

egy használt tangóharmonikát. Nem tudott játszani rajta, de majd megtanul a szomszéd kisváros zeneiskolájában, így gondolta. Megvette a hangszert, amint itt írva vagyon, aztán dobozostól hazavitte. A kanapéra állította, ott nézegették, ellenőrizték mérnöknek mamával, hogy hát a doboz. Nem zárt rendesen. Inkább nyitott, mintsem zárt. És mintha valami báli verekedésen használták volna valamikor s valahol, olyan volt. Behorpadt volt elől is, hátul is. Lepattogzott mázú, megvágott, megkarcolt, talán még nőileg is karmolt itt is, ott is. Aztán szagos. Ez így nem maradhat a házban, ítélték mérnöknek mama. Az öreg egyetértett vele. Megfogta a dobozt, és kivitte a garázsba kegyetlenül. Csináltassunk helyette másikat! Mérjük meg colstokkal, és keressünk egy jó asztalost! Így mondta. Ne mérjük meg, ne keressünk egy jó asztalost, ne csináltassunk másik dobozt! Ezt a mérnöknek mondta, s még hozzátette: rendelj egyet interneten!

Elő-elővette a mérnök a hangszert. Egy sípja kicsit hörögve szólt, de attól még kiadta gazdája vállán az Elin-dultam szép hazámból meg a Hazugság volt minden szavad dallamát. Mikor pedig pihent, akkor ott ült az íróasztal meg a kanapé sarka közt a padlón, egy vadiúj piros lepedővel védve portól, szennytől.

Lepedő a harmonikán

Humor mindenkinek

Zsidó katona tankkal üldözi a palesztin lázadót, aki futtában lövi a harcocsit. A lövedékek mind levágódnak a tankról, aztán a sokadik lövés után elfogy a lőszer, megáll, eldobja a fegyvert, a kezét felemeli. A tank megáll, a zsidó kiszáll:

- Mi van, palesztin, elfogyott a töltény?
- Igen.
- És mondd csak, nem akarsz venni?

*

Két macska ül a háztetőn. Megszólal az egyik:

- Te mit kérsz karácsonyra?
- Jó sok kismacskát. És te?
- Én is sok kismacskát.

Megszólal hátul a kandúr:

- Hahó, megjött a Mikulás!

*

A skót feleség mondja a férjének:

– Vennünk kellene egy függönyt az ablakra, mert a szomszéd mindig kukucskál, ha a lányunk vetkőzik.

– Tudod mit? Inkább te vetkőzz az ablak előtt, és akkor majd ő vesz függönyt az ablakára.

*

Móricza dobol a padon.

- Miért dobolsz, Móricza?
- Eljleszttem az oroszlanokat.
- De hisz itt nincs oroszlán!
- Na látja! Ugye milyen jó módszer?

*

– Mama, az iskolában azt mondták, hogy állandóan hazudok!

- De Pistike, te még nem is jársz iskolába!

*

A zárt osztály negyedik emeletén az egyik szobából hatalmas lárma hallatszik. Benyit az ápoló, és a zaj felől kérdezi a bent tartózkodókat.

– Világrészeket játszunk – feleli az egyik bolond. – Én vagyok Európa, ő Ázsia, Szalay úr Afrika, Dénes bácsi Ausztrália.

- Aha, és Gida úr miért bújt el az ágy alá?
- Mert ő lett Amerika, csak még nincs felfedezve...

Áldott karácsonyi ünnepeket!

Összeállította: FÁBIÁN GIZELLA

SZÁSZRÉGEN és VIDEKE

Kiadja a SZÁSZRÉGENI
KÖLPING CSALÁDI
EGYESÜLET
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csernátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre +

Újságtanács: Bözödi Sándor, Csernátoni József, Fábíán András György, Nagy F. Atilla, dr. Zsigmond Zsolt.

Főszerkesztő: Fábíán András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Fülöp Bernadett, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Szabó Antal, Székely Rozália.

Weboldal: Madaras Péter

A műszaki szerkesztést és a nyomdai előkészítést az **IMPRESS KIADÓ** végezte.

Készült a marosvásárhelyi I. I. MUREȘAN ȘOMFÁLEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel és névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro

E-mail: madaraspeter1964@gmail.com

fandras59@yahoo.com

Ára: 5 lej